

stvo svojeglavne nesloge čuje, ki jim ni dalo nikdar h kaki veljavi in samostalnosti priti. — Kmalo bo trideset lét, de sim Slovenijo za svojo častito mater djanško čislati začel, in naj pred sim spoznal, de jo je nemškutija od vsih strani tlačila, in de si zato ni opomagati mogla; potlej so jo pa začeli njeni lastni sinovi — menim de od same radosti — vsakojako prečesavati, frizirati, preoblikvati in jo na vse strani žokati, de so jo vso zmeršili, de bi človek dandanašnji kmalo ne vedil, kakšna je. Pomislimo na „unitis“ — pa ne „oppositis“ viribus.

Graberski.

Krajski zgodovinski družbi!

V poslednjim občnim zboru si se ti, slavna družba, namenila k novimu krepkemu življenju v prid domovine. S serčnim veseljem smo sprejeli ta namén.

Nade polni, de boš vsak svét rada zaslišala, ki se ti predloži v dosego svojiga blagiga naména, ti razodenemo vošilo, ki sega popolnoma v tvoje opravilstvo: daj zgodovino Krajske dežele v slovenskim jeziku na svitlo! Milo pogrešujemo že davnej take knjižice, iz ktere bi tudi prosti Krajnc zgodovino svoje domačije zvedil.

Mi ne terjamo za zdaj obširniga visoko učeniga dela, s katerim nas boš morebiti pozneje razveselila, ampak le knjižico, po domače pisano, tudi razumu prostiga bravca primerno, de bo pripravna tudi za berilo ljudskih nedeljskih šol po deželi.

Delo ni težko, ker imamo lepih pripomočkov za to dovelj, in tudi tacih mož, ki bojo popolnoma kos temu delu.

Prevzemi le v odstvo tega dela in podeli de narno pomoč, de se ta občno zaželjena knjiga na dan da.

Naj bo to delo zdejtvoje prvo delo, in verjemi nam, de ti bo domovina za to hvaležna.

Spomni se, de vsaka družba je le mertva stvar, dokler ne stopi s podukam med ljudstvo. S zgodovino naše domovine v domačim jeziku pa boš širila ljudsko omiko tudi v lesene bajtice.

Ker si zgodovinska družba, gre pred vsim tebi zgodovino domovine na svitlo dati.

Ne daj, de bi bilo to vošilo glas vpijočiga v pušavi!
Vrednik Novic.

Stari zoperniki mlade slovenšine.

„Jez sim prestar, de bi se vaše slovenšine učil.“ Tako se izgovarjajo prilétni ljudjé, kterim dobre in čisto slovenske besede namest pokvarjenih nemških ali laških ne dopadejo. Pa tako ni mislil in govoril eden nar imenitniših modrih mož, slavni Grek Sokrat, ki se je še v visoki starosti clo citrati učil rekoč, de človek ni nikdar prestar, se kaj lepiga ali koristniga učiti. Taki ljudjé le dokažejo, de jim ni clo nič mar za izobraženje in omiko lastniga naroda, — de jih ni sram, ako Nemci, Lahi, Francozi in Angleži nas Slovane kot sirove divjake zaničujejo, — de jim je vse jedno, ali si jezik njih poštenih očetov v versti družih žlahnih jezikov tudi svoje častno mésto prilastí, ali de pod jarmam družiga ptujiga jezika se od dné do dné bolj puhjša in se clo zgubiva. Naj si star ali mlad, ako si le blagoserčen človek, moraš za svojo nar svetejši dolžnost spoznati, k slavi in poveličanju svoje vlasti (domovine) na vso moč pripomagati; — če si obdarovan z mnogimi vednostmi in umetnostmi, se obnašaj kot priden in rodoljub učenik ali pisavec; če si pa manj vreden, bodi saj lep izgled drugim, de spoštuješ in razširjuješ koristne nauke, ki nam jih učeni možje v svojih bukvah izročujejo. To gotovo ni res, de bi človek ki je petdeset ali šestdeset lét star, in ki zna slovensko brati, bi ne bil sposoben tudi novih besed iz zdra-

vih slovanskih korenin izrašenih razumeti, in če jih razume, jih tudi v pisanju in govorjenju rabiti. Taki starčki bi imeli se za srečne čislati, de jim je osoda privošila, pred svojo smertjo danico vstajenja in izobraženja svojih rojakov vgladati. Jez nisim Slovenec, pa Slovan sim, in ker žalostna osoda mi dozdej ni dovolila, v svojo ljubo domovino nazaj se verniti, sim lani, ko je moj poslednji up po vodi splaval, za terdno sklenil, slovensko se učiti, in tako svoje serčno poštovanje Slovincam, med kterimi prebivam, na znanje dati. Jez tudi nisim mlad, in še lani sim komaj petdeset slovenskih besed razumel, ali vunder nisim obupal, in vsim težavam vkljub, sim jo tako dalječ dognal, de skorej vse, kar berem ali slišim, razumem. Toliko lože je rojenim Slovincam se v svojim maternim jeziku izobražiti, in tako s svojim izgledam in pripomočjo hitrejši napredek svojih sorojakov, kar je moč pospešiti. Naj tedaj vsi, možje in žene, mladi in stari pridno in neutrudljivo si prizadevajo, svojo dolžnost materi domovini odrajtati, in božjiga blagoslova nam ne bo pomankalo. Blagor pa, ne le posamesniga človeka ampak celiga naroda ne izvira iz politiške moči in velikosti, ne iz sovraženja ptujih narodov ampak iz prave omike ljudstva, to je, iz požlahnjenja glave in serca. Taki blagor svojimu narodu poskerbeti, je naša nar svetejši dolžnost, kteriga pa — naj delamo kar kali hočemo — brez očišenja in zbrušenja materniga jezika spolniti nikakor ne moremo.

Venceslav Josip Mencl,
c. k. gimn. profesor v Gorici.

Spomín popotovanja po Štajarskim in Gorenskim.

Enmalo se prezračiti, smo se podali perve dni tega mesca nar pred po železnici do Celja, po poti nektere drage prijatle na Štajarskim obiskat. V Trebovljah smo zadeli ravno na koneclétno šolsko izpraševanje, h kterimu so visoke časti vredni g. tehant Stojan, šolski ogleda prisli; veselilo nas je viditi, de so bili tudi novoizvoljeni g. župan in županijski svetovavci pričijoči. Fantiči in deklice so prav dobro odgovarjali in pokazali, de je poduk njih g. kateheta in g. učitelja vesel sad rodil. Izpraševanje je bilo sploh v domačim jeziku, pisanja smo vidili tudi v nemškim. Po dokončanim izpraševanju so podelili gosp. tehant veliko veliko število (morebiti čez 40) slovenskih bukvic v darilo pridnim učencam in učenkam. Poprašaje: od kod pride toliko daril, smo zvedili, de so od častitiga ondašnjiga g. fajmoštra Hašnika, ki so, kar skušnja že več let učil, eden nar iskreniših prijatlov in podpornikov šolskiga podúka. Srečna fara, ki ima taciga očeta za šolo! — Popoldne smo šli vsiskupej k šolskim izpraševanju, ki je bilo v šoli ondašnje bližnje glažúte. Tudi tam nas je razveselila lepo vredjana šola. Po izpraševanju nas je vse skupej prijazno pogostil g. posestnik ondašnje fabrike, kteriga namestnik je bil prijazni g. vodja glažute. Snidilo se je več ljubih gospodov, kterih poprej po osebi nismo poznali, s kterimi smo se pa kmalo sprijaznili. Bili smo do pözne noči skupej prav židane volje; de brez veseliga petja ni bilo, nam ni treba dopovedovati; de pa slovenske in nemške ravnopravnosti nismo žalili, pa nam zna vsak verjeti. Drugo jutro smo se poslovili od gostoljubih Trebovelj in se po železnici v Celje podali. Zares veličanska je železnica od Ljubljane do Celja, — težko kje po Avstrijskim ji je kakšna enaka! — Visoko častiti g. opat Vodusek so nam kmalo priložnost naklonili delj časa z milostljivim knezoškofam Lavantinskim g. g. Slomšekam, ki so ravno v Celji bili, se pogovarjati, s kterimi že dve leti osebno nismo govorili. Najdli smo slavniga g. škofa za-